

HCS D

**Human capital and social
development.**

2025 – volume 15, issue 3

Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali.

2025 – 15-jild, 3-son

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM FAN VA**INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI****SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT****UNIVERSITETI****Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali****Journal Human capital and social development****Журнал Человеческий капитал и социальное развитие****Jurnali****15-jild, 3-son (iyun) 2025.****Jurnal 2021-yilda tashkil topgan.****Davriyligi: har ikki oyda**

Davriy nashirning rasmiy nomi: “Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish”-“Human capital and social development”-“Человеческий капитал и социальное развитие” O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 19.05.2021 sanada berilgan №1179 guvohnomasi bilan ro‘yhatdan o‘tgan.

Junal: O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023-yil 30-noyabrdagi 342/3-son qarori bilan tasdiqlangan Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) Ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yhatiga kiritilgan.

Jurnal asoschilari: Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla tarqqiyotini boshqarish instituti.

Nashr etuvchi: SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi.

Xalqaro indeksi: ISSN 3030-3672

Tahririyat telefoni: +998 (94) 283 56 78, +998 (90) 502 13 03

Pochta manzili: 140104, Samarqand shahar., Universitet xiyoboni, 4

Web-sayt: www.hcsd.samdu.uz.

E-mail: muhridinrabbimov@gmail.com

**«INSON KAPITALI VA IJTIMOYIY RIVOJLANISH»
«HUMAN CAPITAL AND SOCIAL DEVELOPMENT»
«ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ»
JURNALI**

Bosh muharrir: t.f.d., prof. Xalmuradov Rustam Ibragimovich

Bosh muharrir o‘rinbosari: i.f.d., prof. Arabov Nurali Uralovich

Kotib: PhD, dots. Nasimov Ikrom Xusanovich

Texnik muharrir: assistent., Rabbimov Muxriddin Musoqul o‘g‘li

TAHRIRIYAT KENGASHI

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. Abdurahmonov Qalandar Xodjayivech

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. G‘ulomov Saidaxror Saidaxmedovich

DSc, professor Daler Mirpochoyev (Iqtisodiyot va savdo instituti, Tojikiston)

PhD, professor Arindam Banik (Xalqaro menejment instituti, Hindiston)

PhD, professor Jiye Li (Sian Jiatong universiteti, Xitoy Xalq Respublikasi)

PhD, professor Bayong Van Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Vonyong Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Yan Patterson (Kvinslend universiteti, Avstraliya)

PhD, dots. Djurakulov Shoxrux Davronovich (SamDU)

i.f.n., dots. Yuldashev Shamsiddin Qiyomiddinovich (SamDU)

i.f.n., dots. Nizamov Axtam Numonovich (SamDU)

i.f.n., dots. Bozorov Berdimurod Ulug‘murodovich (SamDU)

i.f.n., dots. Boboqulov Bahromqul Mamatkulovich (SamDU)

i.f.n., dots. Usmonova Dilafruz Karshiyevna (SamDU)

i.f.n., dots. Alibekova Saodat Lapasovna (SamDU)

PhD, dots. Ulug‘murodova Nodira Berdimuradovna (SamDU)

PhD, dots. Sharifov Shuhrat Saidahmadovich (SamDU)

PhD, dots. Bakayev Ziyovuddin Toshbolta o‘g‘li (SamDU)

PhD, dots. Karjavova Xurshida Abdumalikovna (SamDU)

PhD, dots. Mansurova Nargiza Shamsiddinovna (“Ipak yo‘li” turizm va madaniy meros xalqaro universiteti)

PhD, dots. Djalilov Faxriddin Azimovich (SamDU)

PhD, dots. Boltayev Burxon Sadinovich (SamDU)

PhD, dots. Maxmudova Mohinur Ravshanbekovna (SamDU)

OLIV TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH

I.M.Boynazarova

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, Samarqand, O'zbekiston.

OPEN ACCESS

HCSD

Correspondence

Boynazarova Iroda Mahmud qizi

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti Iqtisodiy nazariya kafedrasida tayanch doktoranti

Email: irodaboynazarova@gmail.com

Tel: +998 90 457 44 68

Received: 16 May 2025

Revised: 26 May 2025

Accepted: 26 June 2025

Published: 30 June 2025

Funding source for publication:

Samarkand State University.

Publisher's Note: HCSD stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright: Journal Human capital and social development © 2 by Samarkand State University is licensed <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada raqamli iqtisodiyot va raqamli ta'lim tushunchalari tahlil qilinadi. Raqamli platformalar - bu o'quv jarayonida ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish, uzatish va interaktiv ta'limni ta'minlovchi raqamli ekotizim sifatida qaraladi. Xalqaro tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, Coursera, EdX, Moodle, Blackboard, Canvas, Google Classroom kabi tizimlar oliy ta'lim samaradorligini 25–40% gacha oshirgan. Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, 2024-yil holatiga ko'ra respublikadagi 90% oliy ta'lim muassasalari o'zining raqamli platformasiga ega (masalan, my.university.uz, edu.uz, lms.tuit.uz). Tadqiqotda xorijiy tajriba asosida oliy ta'lim tizimi rivojlantirishning istiqbollari va ularni milliy sharoitga moslashtirish yo'llari taklif etilgan.

Kalit so'zlar. raqamli iqtisodiyotliq ta'lim, innovatsion rivojlanish, raqamli savodxonlik, uzluksiz ta'lim, zamonaviylashuv, LMS tizimlari, raqamli infratuzilma, raqamli platformalar.

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ПЛАТФОРМ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. В данной научной статье анализируются понятия цифровой экономики и цифрового образования. Цифровые платформы рассматриваются как цифровая экосистема, обеспечивающая сбор, анализ, передачу данных и интерактивное обучение в образовательном процессе. Анализ международного опыта показывает, что такие системы, как Coursera, EdX, Moodle, Blackboard, Canvas, Google Classroom, повысили эффективность высшего образования на 25–40%. Результаты анализа показывают, что к 2024 году 90% высших учебных заведений республики будут иметь собственную цифровую платформу (например, my.university.uz, edu.uz, lms.tuit.uz). В исследовании предлагаются перспективы развития системы высшего образования с учетом зарубежного опыта и пути их адаптации к национальным условиям.

Ключевые слова. цифровая экономика, высшее образование, инновационное развитие, цифровая грамотность, непрерывное образование, модернизация, системы управления обучением (LMS), цифровая инфраструктура, цифровые платформы.

INCREASING THE EFFICIENCY OF USING DIGITAL PLATFORMS IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM

Annotation. This scientific article analyzes the concepts of digital economy and digital education. Digital platforms are considered as a digital ecosystem that provides data collection, analysis, transmission and interactive learning in the educational process. An analysis of international experience shows that systems such as Coursera, EdX, Moodle, Blackboard, Canvas, Google Classroom have increased the efficiency of higher education by 25–40%. The results of the analysis show that by 2024, 90% of higher education institutions in the republic will have their own digital platform (for example, my.university.uz, edu.uz, lms.tuit.uz). The study proposes prospects for the development of the higher education system based on foreign experience and ways to adapt them to national conditions.

Key words. digital economy, higher education, innovative development, digital literacy, continuing education, modernization, LMS systems, digital infrastructure, digital platforms.

Kirish. Oliy ta'lim tizimi mamlakatning intellektual salohiyatini belgilovchi asosiy omil bo'lib, raqamli iqtisodiyot sharoitida uning samarali faoliyat yuritishi zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish bilan chambarchas bog'liqdir. Raqamli platformalar ta'lim jarayonining sifatini oshirish, boshqaruvni avtomatlashtirish, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi interaktiv muloqotni kuchaytirish imkonini beradi. Shu bois, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PQ–4851-son qarori bilan “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasi tasdiqlanib, unda ta'lim tizimining to'liq raqamlashtirilishi ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Biroq, amaldagi tajriba shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan foydalanish samaradorligi yetarli darajada emas. Dars jarayonlarida raqamli kontent sifati, foydalanuvchi tajribasi (UX), texnik infratuzilma va kadrlarning raqamli kompetensiyasi past darajada bo'lishi natijasida tizimning imkoniyatlari to'liq ro'yobga chiqmayapti. Shu nuqtayi nazardan, ushbu dissertatsiya mavzusining dolzarbligi yuqoridir.

Oliy ta'lim tizimida raqamli platformalardan foydalanish samaradorligini oshirish uchun raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilish, o'qituvchi va talabalarni raqamli ko'nikmalar bo'yicha tayyorlash, o'quv-metodik jarayonlarni raqamlashtirish, va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish zarur. Buning uchun platformalarni o'quv jarayoniga integratsiyalash, raqamli vositalardan samarali foydalanishni rag'batlantirish, hamda foydalanish qulayligini ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Zamonaviy oliy ta'lim tizimi raqamli texnologiyalarni keng qo'llash orqali ta'lim jarayonini takomillashtirish va sifatini oshirish imkoniyatiga ega. Dunyo bo'ylab raqamli transformatsiya ta'lim jarayonida yangi usullarni kiritish zaruriyatini yaratmoqda. Talabalar va o'qituvchilar uchun bilim olishni qulay, samarali va innovatsion qilish uchun raqamli texnologiyalar muhim vositadir. Ushbu maqolada oliy ta'lim sifatini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari va metodikasi tahlil qilinadi.

Bugungi kunda oliy ta'limda raqamli texnologiyalarning amaliy qo'llanilishi va ta'lim jarayonini boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishni optimallashtirish yo'llarini topish zamonaviy tadqiqot paradigmasi uchun dolzarb masala hisoblanadi. Ushbu tadqiqot raqamli texnologiyalarning oliy ta'limda qanday noyob usullar bilan qo'llanilishini o'rganish va ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish uchun ularni qabul qilish uchun kontseptual asos yaratishni maqsad qiladi.

Raqamli texnologiyalar oliy ta'lim jarayonida fanlarni interaktiv va qiziqarli usulda o'rgatishga imkon beradi. Virtual laboratoriyalar, simulyatsiya dasturlari, va masofaviy o'qitish platformalari yordamida talabalar bilim olish jarayoniga yanada chuqurroq jalb etiladilar. Shuningdek, ma'lumotlarga tezkor kirish, videodarslar va onlayn manbalar yordamida ta'lim olish qulayligi oshadi. Raqamli resurslar orqali ta'lim jarayoni shaffof va moslashuvchan bo'lib, talabalar uchun o'z-o'zini o'qitish imkoniyatlari kengayadi.

Raqamli axborot texnologiyalari (RAT) zamonaviy inson hayotining ajralmas qismiga aylandi. UNESCO ma'lumotlariga ko'ra, RAT axborotni

qayta ishlash va saqlash, odamlar va uskunalarni boshqarish, shuningdek, ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy faoliyatni samarali usullarini

Adabiyotlar tahlili. Raqamli iqtisodiyot va raqamli ta'limning nazariy asoslari

So'nggi yillarda raqamli iqtisodiyot atamasi global miqyosda ilmiy izlanishlarning markaziga aylangan. Klaus Schwab (2016) "To'rtinchi sanoat inqilobi" asarida raqamli texnologiyalarni iqtisodiy va ijtimoiy tizimlarni transformatsiya qiluvchi omil sifatida talqin etadi. Unga ko'ra, ta'lim tizimining raqamli o'zgarishlarga moslashuvi inson kapitali raqobatbardoshligini belgilaydi.

Brynjolfsson va McAfee (2017) raqamli platformalarning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini o'rgangan holda, ta'lim sektorida "learning productivity" (o'rganish unumdorligi) ko'rsatkichini asoslab beradi.

European Commission (2021) esa "Digital Education Action Plan 2021–2027" hujjatida raqamli ta'limni milliy innovatsion rivojlanish siyosatining tarkibiy qismi sifatida e'tirof etadi.

Shuningdek, OECD (2022) hisobotlariga ko'ra, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiyalash natijasida o'quvchilar va talabalarning o'zlashtirish darajasi 15–25% gacha oshgan.

Raqamli platformalarning ta'limdagi o'rni bo'yicha Anderson & Dron (2019) "Teaching Crowds" nomli asarida o'quv jarayonining virtual muhitda ijtimoiy, kognitiv va pedagogik komponentlarini tahlil qiladi. Ularning fikricha, onlayn platformalar o'quvchi–o'qituvchi–kontent o'rtasidagi o'zaro ta'sirni kuchaytiruvchi vosita sifatida samaradorlikni belgilaydi.

Means et al. (2020) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda raqamli ta'lim platformalari orqali o'qitish an'anaviy darslarga nisbatan 30% gacha yuqori o'zlashtirish natijalarini bergani qayd etilgan.

Kebritchi, Lipschuetz & Santiago (2017) esa oliy ta'limda raqamli o'qitish tizimlarining muvaffaqiyatini belgilovchi uch asosiy omilni ajratadi: texnik tayyorgarlik, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi va kontent sifati.

Tahlil va natijalar. Raqamli savodxonlik (digital fluency) – raqamli texnologiyalar va internet resurslaridan xavfsiz, samarali foydalanish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarning mavjudligidir. Sodda qilib aytganda, bu atama insonning raqamli muhitda vazifalarni samarali bajarish qobiliyatini anglatadi. "Raqamli" elektron ko'rinishdagi turli qurilmalar (kompyuter, planshet yoki telefon) orqali taqdim etilgan ma'lumotlarni anglatga, "savodxonlik" multimediali kontentni o'qish va sharhlash, raqamli manipulyatsiya orqali ma'lumotlar va tasvirlarni ko'paytirish, raqamli muhitdan olingan yangi bilimlarni baholash va qo'llash qobiliyatini o'z ichiga oladi

Hozirgi zamonaviy bosqichda pedagogik dolzarb vazifalarga fan, texnika, ilg'or texnologiyalar yutuqlaridan foydalanish asosida shaxsni tarbiyalash, o'qitish va rivojlantirish maqsadlari, mazmuni, metodlari, vositalari va tashkiliy shakllarini ilmiy ta'minlash kiradi. Kadrlar tayyorlash sohasidagi davlat siyosati uzluksiz ta'lim tizimini orqali har tomonlama rivojlangan shaxs - fuqaroning tashkil topishni ko'zda tutadi. U ushbu ta'lim tizimida va kadrlar tayyorlashda ta'lim xizmatlarining istemolchisi, buyurtmachisi sifatida va huddi shunday ishlab chiqaruvchi sifatida

ishtirok etadi. Ta'lim sifatini oshirish, fan va texnologiyaning eng so'nggi yutuqlarini amaliyotga joriy etish asosida ijodkor, kasb-hunarli, ijodiy va mustaqil fikr yurita oladigan, tashabbuskor va tadbirkor, o'z javobgarligini his etadigan yoshlarni tayyorlash kabi muhim vazifalarni amalga oshirish nazarda tutiladi. Bu o'z navbatida ta'lim jarayonida zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishni taqozo etadi. Ularni qo'llash, avvalo, pedagogik munosabatlarni insonparvarlashtirishni talab etadi.

Yurtimizning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy sohalarida bo'layotgan tezkor o'zgarishlar ta'lim tizimini ham tubdan isloh qilishni taqozo etmoqda, chunki mukammal ta'lim tizimi orqali respublikamizning kelajak intellektual imkoniyatlarini va uni gullab yashnashi hamda rivojlanishini belgilab beruvchi yoshlarni har tomonlama ijodkor, mustaqil faoliyat yuritadigan qilib tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Shuning uchun ta'limda eng muhim strategik yo'nalish bo'lib, ta'lim muassasalarini innovatsion faoliyati hisoblanadi. Bu esa barcha ta'lim muassasalarida, ayniqsa ijodkor, yuqori salohiyatli mutahassis pedagog kadrlarni tayyorlovchi oliy ta'lim orqali intellektual mulkni tayyorlash va intellektual mulk tizimini innovatsion faoliyat ko'rinishida amalga oshirish bugungi kunning dolzarb masalasi hisoblanadi. Rivojlantiruvchi maqsad: egallangan bilim ko'nikma va malakalarni ijodiy qo'llash, mustaqil ishlash, ko'nikmalarini rivojlantirishdan iborat. Innovatsiya (In-“ilk”, novus -“ yangi”) yangilik kiritish, yangilik degan manoni bildiradi.

Oliy ta'limda raqamlashtirish sharoitida innovatsion texnologiyalardan foydalanishda tutgan roli. Har bir

jamnyatning kelajagi uning ajralmas qismi va hayotiy zarurati bo'lgan ta'lim tizimining qay darajada rivojlanganligi bilan belgilanadi.

Bugungi kunda mustaqil taraqqiyot yo'lidan borayotgan mamlakatimizning uzluksiz ta'lim tizimini isloh qilish va takomillashtirish, yangi sifat bosqichiga ko'tarish, ungailg'or pedagogik va axborot texnologiyalarini joriy qilish hamda ta'lim samaradorligini oshirish davlat siyosati darajasiga ko'tarildi. “Ta'lim to'g'risida”gi Qonun va “Kadrlar tayorlash milliy dasturi”ning qabul qilinishi bilan uzluksiz ta'lim tizimi orqali zamonaviy kadrlar tayyorlashning asosi yaratildi. Ma'lumki, uzluksizlik va uzviylik ta'lim tizimida, avvalo, jamiyatning ma'naviy va intellektual salohiyatini kengaytiradi, qolaversa, davlatning ijtimoiy va ilmiy taraqqiyotini takomillashtirish omili sifatida ishlab chiqarishning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Pedagogik texnologiyalarning rivojlanishi va ularning o'quv-tarbiya jarayoniga kirib kelishi, shuningdek, axborot texnologiyalarining tez almashinuvi va takomillashuvi jarayonida har bir inson o'z kasbiy tayyorgarligini, maxoratini kuchaytirish imkoniyati yaratiladi.

Rivojlangan davlatlar tajribasiga tayanadigan bo'lsak, jumladan AQShda “Raqamli kelajak” dasturi ishlab chiqildi, bu dasturga muvofiq bilim olish va ta'lim berishni butunlay o'zgartirish nazarda tutilgan. AQSh tadqiqotchilari xususiy o'qituvchi singari samarali bo'ladigan kompyuterlashtirilgan ta'lim dasturini yaratish ustida ish olib bordilar. Tadqiqotchilar izlanishlar natijasida “Raqamli o'qituvchi” dasturini hayotga tatbiq etdilar. Dasturning dastlabki natijalariga ko'ra, axborot texnologiyalari bo'yicha mutaxassis bo'lib yetishish

uchun ketadigan vaqtni bir necha yildan bir necha oyga qisqartirish mumkinligini ko'rsatdiro

Raqamli texnologiyalar (shaxsiy kompyuter, planshet, proektor, multimediya vositalari, elektron adabiyotlar va boshqalar) ta'lim sifatini oshirish va rivojlantirish uchun xizmat qiladi. Buning uchun elektron darsliklarni bilim olish jarayonini qiziqarli, yengil, esda qolarli va sog'liq uchun zararsiz qilishga yo'naltirish lozim.

Elektron darsliklar bir vaqtning o'zida ham matn, ham audiotushuntirish, ham videorolik, ham 3D- animatsiyasi

kabi elementlarni o'zida mujassamlashtira oladi.

Bunday darsliklar ayniqsa, fizika, kimyo, tibbiyot kabi sohalarida ta'lim olayotganlar uchun juda qulay. Qachonki, raqamli texnologiyalar ta'lim olishning bir elementiga aylansa, ta'lim oluvchilar o'qish jarayoniga katta qiziqish bilan kirishadilar. Raqamli darsliklar vizual, multiformatli va interaktiv bo'lgani sababli, mutaxassislar fikricha, tahsil oluvchilar axborotlarning 80% ni eslab qoladilar.

Raqamli platformalar samaradorligini aniqlash uchun quyidagi ko'rsatkichlar majmuasi taklif etiladi:

Raqamli platformalar samaradorligini aniqlash

$$E_{rp} = w_1A + w_2Q + w_3S + w_4I + w_5C$$

bu yerda:

A – raqamli infratuzilma darajasi;

Q – kontent sifati;

S – foydalanuvchi qoniqish indeksi;

I – interaktivlik darajasi;

C – iqtisodiy samaradorlik;

w_i – har bir ko'rsatkichning og'irlik koeffitsienti.

Oliy ta'lim tizimida raqamli platformalar samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirishda integratsion mexanizm: barcha OTMLar uchun yagona raqamli platformani yaratish;

Tashkiliy mexanizm: o'qituvchilar uchun "Raqamli pedagogika" bo'yicha malaka oshirish dasturlari;

Texnologik mexanizm: bulutli texnologiyalar va sun'iy intellektdan foydalanish;

Iqtisodiy mexanizm: raqamli platformalarga investitsiyalarni rag'batlantirish (PPP modeli orqali).

Bundan tashqari raqamli texnologiyalarni o'qitish jarayonida qo'llash quyidagilarni amalga oshirish imkonini beradi:

• tahsil oluvchilarning bilim olishini faollashtiradi;

• bilim olishni shaxsiylashtiradi;

• tahsil oluvchilarni bilimlarni mustaqil egallashga o'rgatadi;

• ta'lim oluvchilarda axborotlar bilan ishlash savodxonlik darajasi rivojlanadi;

• ular internetdagi axborotlarni baholash, ularning ishonchliligini tekshirish kabilar shakllanadi;

• mutaxassis o'qituvchilar yetishmayotgan chekka tumanlar va qishloqlarda tahsil oluvchilarda fanlarni tanlash va uydan turib ta'lim olish imkoniyatini yaratadi;

• nufuzli oliy ta'lim muassasalarida masofaviy ta'lim olish, buning natijasida malakali, professor o'qituvchilarning

ma'ruzalarini onlayn tinglashga imkon beradi;

- ta'lim uchun har yili qilinadigan xarajatlarni qisqartirish (birgina qog'oz darsliklarni chop etish uchun AQShning o'zi har yili 7 milliard AQSh dollari sarflaydi)ga olib keladi;

- raqamli texnologiyalar dunyo bo'yicha eng yangi, qimmatli bilimlarni to'plash va ulardan hamma foydalanishi qulay bo'lgan muhitni yaratish imkonini beradi;

- ta'lim oluvchilarda raqamli texnologiyalar va internet aloqa xizmatlaridan foydalanish natijasida dunyoqarshning kengayishi, dunyoda yuz berayotgan ijtimoiy-iqtisodiy vaziyatlardan xabardor bo'lish, ularni tushunish va baholay olish kabi ko'nikmalar shakllanadi;

- raqamli darsliklardagi ma'lumotlarni yangilash ko'p xarajatlarni, uzoq muddatni va qayta nashrni talab qilmaydi;

- zamonaviy raqamli darsliklarning eng afzal jihatlaridan biri tahsil oluvchilarga bir mavzuni o'zlashtirmasdan turib keyingisiga o'tishga imkon bermaydi;

- raqamli texnologiyalar tahsil oluvchilarning bilim darajasini tekshirish va baholash to'g'ridan-to'g'ri va shaffof bo'lishini ta'minlaydi;

- raqamli darsliklardan foydalanish bir vaqtning o'zida fanlarni o'zlashtirishni, axborot savodxonligi bilan birgalikda raqamli savodxonlikni shakllantirishga imkon beradi;

- masofaviy ta'lim olish ish va boshqa faoliyatlarni o'qish bilan birga olib borish kabi qulaylikni vujudga keltiradi;

- raqamli texnologiyalar va darsliklar ishlab chiqarish elektronika mahsulotlarini ishlab chiqaruvchilar

uchun katta buyurtma (bu borada tadbirkorlikni rivojlantirish, raqamli dasturlash va darsliklar ishlab chiqarish bo'yicha yangi ish o'rinlarini yaratish mumkin), davlat uchun bu ta'lim tizimi sifati va samaradorligini oshiradi, iste'molchilar ya'ni ta'lim oluvchilar uchun esa ta'lim olish oson o'zlashtiriluvchi va qiziqarli boladi.

Bugun kunda o'qitishning an'anaviy ko'rinishidan farq qiladigan zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, o'qitish jarayonini yagona shaklga keltirish va yuqori samaradorlikka erishishga imkoniyat yaratadi. Shu bois ham ilmiy-texnika taraqqiyotining jadal sur'atlarda rivojlanayotgan hozirgi davrda o'qitishning an'anaviy texnologiyalari talaba shaxsiga yo'naltirilgan ilg'or texnologiyalar bilan almashtirilmoqda. Bundan ko'zlangan maqsad har tomonlama yetuk, jahon standartlari darajasi talablariga javob bera oladigan kadrlar tayyorlashdir. Ta'lim sifatining oshib borishi o'quv mashg'uloti jarayonida foydalanilayotgan zamonaviy pedagogik texnologiyalarni turli yo'nalish va maqsadlarda qo'llanilayotganligiga bog'liq.

Pedagogik texnologiyaning asosiy maqsadi - pirovard natijaga erishish yo'llarini ketma-ket aniqlash, natijada unga erishishdan iborat. Bu texnologiya pedagogik loyihalashtirish, ta'lim jarayonini tashkil qilish va albatta ta'lim oluvchi hamda pedagog uchun qulay shart-sharoit yaratish orqali hamkorlikda ishlashdir.

Uning asosiylaridan biri, bu shaxsga yo'naltirilgan texnologiyadir. Mazkur texnologiya ta'lim oluvchi qobiliyati va tajribasini yuzaga chiqarishga imkon beradi, uni loyihalashtirishda ularning individual va yosh xususiyatlari, tayyorgarlik darajasi hisobga olinadi, u

ta'lim oluvchi shaxsidagi mustaqillik, tashabbuskorlik, javobgarlikni his etish, tanqidiy fikrlash kabi sifatlarini tarbiyalaydi. Bunda ularning o'z-o'zini rivojlantirish, mustaqil o'qish, o'zligini namoyon etish, o'z amaliy faoliyatida sinab ko'rish, yangi g'oya va fikrlarni bildirish, mavjud muammolarni bartaraf etish uchun erkinlik berish, ta'lim oluvchining ijodiy, tanqidiy fikrlashini rivojlantirish uchun sharoit yaratiladi. Shuni alohida ta'kidlash lozimki, bugunki kunda texnologiyalar

shunchalik ko'pki, ulardan foydalanishda pedagoglarimiz turli qiyinchiliklarga

uchramoqda hamda chalkashliklarga yo'l qo'yishmoqda. Aslida mavjud barcha texnologiyalar asosida muammoli vaziyat va holatlarni yechish masalalari yotibdi

Xulosa va takliflar: Bugungi kunda, ta'lim tizimida talaygina kamchilik va muammolar mavjud. Bunday muammolarga yechim topish, ularni bartaraf etish uchun quyidagi takliflarni ilgari suramiz:

- yuzaki ta'lim berish tizimidan chekinish va ta'lim sifatini nazorat ostiga

olishda inson omilini qisqartirib, sohaga zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni to'liq amaliyotga joriy etish;

- ta'lim sifatini xorijiy tajribalar asnosida rivojlantirish, mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish;

- oliy ta'limda nazoratning ilg'or standartlarini shakllantirish va amaliyotga joriy etish;

- xorijdagi yetakchi mutaxassislarni O'zbekistondagi ta'lim nazorati jarayonlariga jalb etishini ta'minlash;

- ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasining vazifalarini otm professor-o'qituvchilariga tushuntirish maqsadida soddalashtirilgan qo'llanmalarni ishlab chiqish va tarqatish;

- ta'lim sifatini oshirish uchun istiqbolli loyihalarni ishlab chiqish va takomillashtirish kerak.

Shunday qilib, raqamlashtirish sharoitida zamonaviy ta'lim talablari asosida tashkil etilgan o'quv mashg'uloti bu jarayon sifati oshiradi, ta'lim oluvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini, ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi hamda kasbga qiziqishini kuchaytiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ–4851-son qarori, 2020-yil 5-oktabr.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim tizimini raqamlashtirishni jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–5544-son qarori, 2022-yil 11-avgust.
3. "Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi" – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–5847-son farmoni, 2019-yil 8-oktabr.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Elektron ta'lim tizimini rivojlantirish to'g'risida"gi 1059-son qarori, 2021-yil 25-dekabr.
5. Abdukarimov X. (2021). Oliy ta'lim tizimida elektron boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish yo'llari. Iqtisodiyot va ta'lim jurnali, №2, 45–52-betlar.
6. Xolmatova N. (2022). Oliy ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan foydalanishning psixologik-pedagogik asoslari. Ta'lim innovatsiyalari jurnali, №4, 33–41-betlar.

CONTENTS

1	SAMARQAND VILOYATIDA INVESTITSION - INNOVATSION FAOLLIKNI OSHIRISH HOLATI VA INVESTITSİYALARNING TARKIBIY XUSUSIYATLARI	
	Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbos Aslamjon o'g'li	4-13
2	“YASHIRIN IQTISODIYOT”GA METODOLOGIK YONDASHUVNI TAKOMILLASHTIRISH	
	Abduvohidov Najmiddin Rahmatullaevich	14-19
3	OILA TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH DASTURI DOIRASIDA BANKLAR TOMONIDAN AMALGA OSHIRILGAN ISHLARNING AHAMIYATLI JIHLTLARI	
	Z.D.Niyozov , A.A.Axrorov	20-24
4	HUDUDIIY INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	
	Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Ergasheva Aziza Xasan qizi	25-34
5	DESTINATION MANAGEMENT AND BRANDING: CREATING COMPETITIVE ADVANTAGE IN GLOBAL TOURISM	
	Nasimov Dilmurod Abdullayeich, Sirojiddinova Shahrizoda	35-42
6	TA'LIM MUASSASALARIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH TAMOIYILLARI	
	Meliboyev Ibroxim Mavlon o'g'li	43-47
7	SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MA'LUMOTLARNI TAHLIL QILISH VA BASHORATLASH ALGORITMLARINI ISHLAB CHIQISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	
	Bekmurodov Ulug'bek Bahrom o'g'li, Shomirzayev Farruh Akram o'g'li	48-55
8	SAMARQAND VILOYATIDA INVESTITSION-QURILISH JARAYONLARI ISHTIROKCHILARI FAOLIYATINING ASOSIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI	
	Abduvaliyev Bekzod Muxiddin o'g'li	56-61
9	TURISTIK XIZMATLAR VUJUDGA KELISHINING XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	
	Umirzoqova Muxabbat Ismatjon qizi	62-67
10	TURAR-JOY KO'CHMAS MULK OBYEKTLARINI BAHOLASH XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARINI TAHLILI	
	A.S.Suyunov, B.M.Abduraimov, B.A.Suyunov	68-73
11	BANK XIZMATLARIDA AN'ANAVIY XIZMATDAN RAQAMLI XIZMATGA O'TISHNING AHAMIYATLI JIHLTLARI	
	Niyozov Zuxur Davronovich, Bektemirov Bunyodjon Mamasaliyevich	74-78
12	MINTAQAVIY TRANSPORT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARINING QO'LLANILISHI VA ULARNING USTUVOR YO'NALISHLARI	
	Rahmonov Rasul Ne'matovich	79-86
13	POTENTIAL AND POSSIBILITIES OF UTILISATION OF CULTURAL HERITAGE FOR TOURISM DEVELOPMENT IN SAMARKAND	
	Mukhsin Khidirov, Umida Shodieva	87-91
14	O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI RAG'BATLANTIRISHDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING O'RNI	
	Abdurahmonov Azizbek Akram o'g'li	92-99
15	IoT (INTERNET OF THINES) XAVFSIZLIK MUAMMOLARINI BARTARAF ETISH USULLARI	
	Bekmurodov Ulug'bek Bahrom o'g'li , Ruziyeva Zulfiya Qurvonovna	100-106

16	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УСЛУГ ПО ОЦЕНКЕ ОБЪЕКТОВ ЖИЛОЙ НЕДВИЖИМОСТИ (НА ПРИМЕРЕ РЫНКА ЖИЛЬЯ Г. САМАРКАНДА)	
	A.C.Суюнов, Б.А.Суюнов	107-114
17	TURIZM SOHASINI KLASSTERLASHTIRISHNING INNOVATSION OMILLARI VA XUSUSIYATLARI	
	Botirov Og'abek Jasurbek o'g'li	115-118
18	INNOVATSION USULLARDAN FOYDALANISH ORQALI TABIIY TURISTIK RESURLARNI SAMARALI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	
	Rabbimov Muxriddin Musoqul o'g'li, Samiyeva Muxlisa Olim qizi	119-123
19	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI TUSHUNCHASI, MAZMUNI VA IQTISODIY MOHIYATI	
	Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	124-130
20	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA DAVLAT BOSHQARUVINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	
	Sanakulova Iroda Abrorovna	131-135
21	QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	
	Nurimbetov Timur Uzakbergenovich	136-140
22	HUDUDIIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TURISTIK-INNOVATSION KLASSTERLARNING INSTITUTSIONAL ASOSLARI VA RIVOJLANISH MEXANIZMLARI	
	Erbo'tayev Azimjon Qahramon o'g'li	141-148
23	INNOVATSION RIVOJLANISH SHAROITIDA INSON KAPITALINING KICHIK BIZNES RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	
	Eshbo'riyev Umarbek Rashidovich	149-155
24	SAMARQAND VILOYATIDA MUZEY TURIZMINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	
	Yulduz Pirnazarovna Urunbayeva	156-163
25	ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISHI VA UNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	
	Tashmatov Sharaf Urokboyevich	164-170
26	TADBIRKORLIK RISKI VA TAVAKKALCHILIK: NAZARIY DIFFERENSIYA HAMDA ULARNING BOSHQARUVDAGI AHAMIYATI	
	Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov	171-178
27	OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	
	Boynazarova Iroda Mahmud qizi	179-185
28	ДВУХЭТАПНЫЙ МЕТОД ГРУППИРОВКИ БУЛЕВЫХ ПРИЗНАКОВ И ПОСТРОЕНИЕ ИНФОРМАТИВНЫХ ПРИЗНАКОВ В ВЫДЕЛЕННЫХ ГРУППАХ	
	Порсаев Ганиджон Мухамедович	186-193
29	RESEARCH ON MARKETING INNOVATION OF CHINESE MUSEUM CULTURAL AND CREATIVE PRODUCTS FROM THE PERSPECTIVE OF EXPERIENTIAL MARKETING	
	Nasimov Ikrom Khusanovich, Guang Yang	194-200
30	TURIZM SOHASINING INNOVATSION FAOLLIGI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH HOLATI TAHLILI	
	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	201-206